

WRC

An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre
Workplace Relations Commission

Sezoninių darbuotojų teisės Airijoje

Kas yra sezoninis darbuotojas?

Sezoninis darbuotojas yra asmuo, ribotą laiką dirbantis sezoninius darbus, būdingus sodininkystės ar žemės ūkio sektoriams. Taip pat tokių darbų būna ir kituose sektoriuose, pavyzdžiui, turizmo ir statybų.

Į šią kategoriją patenka ir darbuotojai, kuriuos laikinojo įdarbinimo įmonės paskiria sezoniniams darbams atlikti.

Darbuotojai, dirbantys pagal sezoninio darbo modelius, gali visapusiškai susipažinti su darbo teisės nuostatomis ir jiems taikomos tokios darbo sąlygos, kokios visiems darbuotojams garantuojamos pagal Airijos įstatymus.

Kokias teises turi sezoniniai darbuotojai?

Pagal Airijos įstatymus legaliai dirbantys sezoniniai darbuotojai turi tokias pačias teises ir apsaugą kaip ir visi kiti darbuotojai.

Apibendrinant, sezoninių darbuotojų teisės apima teises:

- ▶ per penkias dienas nuo darbo pradžios gauti raštišką įdarbinimo sąlygų dokumentą arba rašytinę darbo sutartį ir raštišką penkių pagrindinių sąlygų patvirtinimą;
- ▶ gauti rašytinį dokumentą apie darbo užmokestį (atlyginimo lapelį);
- ▶ gauti bent minimalųjį nustatytą darbo užmokestį;
- ▶ naudotis kasmetinėmis atostogomis ir švenčių dienomis;
- ▶ per savaitę dirbti (vidutiniškai) ne daugiau kaip 48 valandas;
- ▶ gauti priemoką už sekmadienį atliktą darbą;
- ▶ į pertraukas ir (arba) poilsio laiką;
- ▶ gauti įspėjimą apie atleidimą iš darbo prieš minimalų laikotarpį;
- ▶ dirbti saugioje ir sveikoje darbo aplinkoje;
- ▶ į privatų gyvenimą ir užsiimti asmenine laisvalaikio veikla;
- ▶ būti įregistruotam kaip darbuotojui Airijos mokesčių administravimo tarnyboje ir Socialinės apsaugos departamente;
- ▶ nebūti diskriminuojamam dėl lyties, šeiminių ar civilinių padėties, amžiaus, negalios, rasės, seksualinės orientacijos, religijos ar priklausymo keliaujančiai bendruomenei;
- ▶ nepalikti asmens dokumentų (pvz., pasų, asmens tapatybės dokumentų, vairuotojo pažymėjimo ir kt.) saugoti darbdaviams;
- ▶ lygias teises dirbantiesiems ne visą darbo dieną, pagal terminuotą darbo sutartį ir laikiniams darbuotojams;
- ▶ į specialias apsaugos priemones dirbantiems jauniems žmonėms;
- ▶ į motinystės atostogas.

Atvejų, kai darbdaviai pažeidžia numatytas teises, gali pasitaikyti tyčia arba nežinant teisinių prievolių. Tačiau, nepaisant to, kaip tokie pažeidimai įvyksta, jie gali būti susiję su nusikalstama veika, dėl kurios darbdaviai gali būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Koks darbuotojas turi teisę gauti darbo užmokestį?

Nustatytas minimalusis darbo užmokestis yra teisiškai nustatytas mažiausias valandinis atlygis, kurį privaloma mokėti darbuotojams ir kuris priklauso nuo darbuotojo amžiaus ir patirties. **Tuo neribojamas darbdavių ir darbuotojų susitarimas dėl atlygio, viršijančio įstatyme nustatytą minimalųjį atlygį.** Dabartiniai tarifai (2022 m. sausio 1 d.) yra tokie:

Amžius	Valandinis atlygis	% nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio (NMDU)
18 metų ir jaunesnis (-ė)	7,35 EUR	70% NMDU
18 metų	8.40 EUR	80% NMDU
19 metų	9,45 EUR	90% NMDU
Nustatytas minimalusis darbo užmokestis	10,50EUR	100% NMDU

Darbuotojui mokamas valandinis atlygis nustatomas dalijant bruto darbo užmokestį iš visų darbo valandų. Į bruto darbo užmokestį gali būti įtrauktos toliau nurodytos išmokos už maitinimą ir (arba) apgyvendinimą, jei darbdavys darbuotojui suteikia:

- ▶ tik maitinimą: 0,94 EUR už dirbtą valandą;
- ▶ tik apgyvendinimą: 24,81 EUR per savaitę arba 3,55 EUR per dieną.

Kokios yra darbo laiko taisyklės?

Didžiausias darbo valandų per savaitę vidurkis sezoniniams darbuotojams negali viršyti 48 valandų. Tai nereiškia, kad darbo savaitė negali trukti ilgiau nei 48 valandas. Vis dėlto išvedus vidurkį, per 4 mėnesius savaitės darbo valandos neturi viršyti 48 valandų.

Už sekmadienį dirbtas valandas mokama priemoka. Jei tai neįskaičiuota į darbo užmokestį, darbdavys už sekmadienio darbą privalo suteikti vieną ar daugiau iš šių dalykų: išmoką, darbo užmokesčio padidinimą už sekmadienį dirbtas valandas arba apmokamą nedarbo laiką.

Darbuotojas turi teisę į 15 minučių pertrauką po 4,5 valandų darbo laikotarpio ir, jei dirbama daugiau nei 6 valandas, 30 minučių pertrauką, į kurią galima įskaičiuoti pirmąją 15 minučių pertrauką. Šios pertraukos neturi būti apmokamos ir nėra darbo laiko dalis.

Kokius duomenis darbdavys privalo saugoti?

Visi darbdaviai privalo saugoti išsamius visų darbuotojų duomenis. Šiuos įrašus darbdavys privalo saugoti 3 metus. Jei šie duomenys nėra saugomi, tai traktuojama kaip nusikalstama veika ir už tai būti patraukta baudžiamojo atsakomybėn:

- ▶ darbdavio registracijos numeris Airijos mokesčių administravimo tarnyboje;
- ▶ darbuotojų vardai, pavardės, adresai ir Airijos asmens viešojo administravimo numeriai (PPS);
- ▶ darbo pradžios ir (arba) pabaigos datos;
- ▶ raštiškas įdarbinimo sąlygų dokumentas arba rašytinė darbo sutartis ir raštiškas penkių pagrindinių sąlygų patvirtinimas;
- ▶ kasmetinių atostogų ir valstybinių švenčių duomenys;
- ▶ darbo valandos (įskaitant pradžios ir pabaigos laiką);
- ▶ išsami informacija apie darbo užmokestį ir atlyginimo lapeliai;
- ▶ visų jaunesnių nei 18 metų darbuotojų registras;
- ▶ išsami informacija apie maitinimą ir apgyvendinimą;
- ▶ leidimai dirbti šalyje arba konkretaus migracijos leidimo, kuriuo leidžiama ne EEE piliečiams dirbti, dokumentai.

Šių duomenų gali prireikti, jei Darbo santykių komisijos inspektorius atliktų tyrimą.

Darbdaviams skirtas [Darbdavių įrašų žurnalas](#) gali būti naudojamas tvarkant pagrindinius įstatymų reikalaujamus duomenis ir jį galima nemokamai atsisiųsti iš mūsų svetainės.

Ką dar reikia žinoti, jei atvykstu dirbti į Airiją?

Jei esate ne EEE pilietis, jums gali prireikti leidimo dirbti šalyje

Ne EEE piliečiui, išskyrus tam tikrus konkrečius atvejus, reikalingas leidimas dirbti Airijoje. EEE (Europos ekonominė erdvė) apima Europos Sąjungos valstybes nares kartu su Islandija, Norvegija ir Lichtenšteinu.

Prašymams dėl leidimų dirbti šalyje taikomi darbo leidimus reglamentuojantys teisės aktai, kuriais nustatomi kriterijai, kurie turi būti įvykdyti, atsižvelgiant į įdarbinimo susitarimą ir į tai, kokio tipo leidimo dirbti Airijoje prašoma. Šiuo metu Airijoje leidimo dirbti asmenims, įdarbintiems pagal sezoninio darbo sutartį, nereikalaujama.

Leidimų dirbti šalyje išdavimą ir administravimą valstybės vardu tvarko Įmonių, prekybos ir užimtumo departamento Leidimų dirbti skyrius iš savo biurų, esančių adresu Earlsfort Centre, Lower Hatch Street, Dublin 2, DO2 PWO1.

Daugiau informacijos apie leidimus dirbti šalyje (kam reikalingas leidimas, kaip teikti prašymą, mokesčiai ir pan.) rasite Įmonių, prekybos ir užimtumo departamento svetainės dalyje [Leidimai dirbti](#).

Darbuotojas ar darbdavys, norėdami pateikti prašymą išduoti naują leidimą dirbti arba atnaujinti esamą leidimą, turi naudotis interneto portalu. Jį galima rasti adresu <https://epos.djei.ie/>

Norint dirbti Airijoje, reikia Airijos asmens viešojo administravimo numerio (PPSN) ir būti registruotu pajamų mokesčio mokėtoju Airijos mokesčių administravimo tarnyboje.

Jūsų PPSN yra unikalus jums priskirtas numeris, skirtas socialinės gerovės išmokoms gauti, taip pat jį reikia nurodyti darbdaviui, kai pradedate darbą. Informaciją apie tai, kaip gauti PPSN, rasite svetainėje gov.ie gov.ie - [Get a Personal Public Service \(PPS\) Number \(www.gov.ie\)](http://gov.ie)

Gavę PPSN, galite užsiregistruoti Airijos mokesčių administravimo tarnyboje naudodami šią nuorodą [myAccount \(ros.ie\)](http://ros.ie)

Skundai

Skundai dėl darbuotojų teisių ir lygių sąlygų turi būti pateikti Darbo santykių komisijai. Skundus gali peržiūrėti arbitras arba Darbo santykių komisijos inspektorius.

Skundai, susiję su sveikata ir sauga darbo vietoje, turi būti pateikti Sveikatos ir saugos tarnybai.

DUK

Ką daryti, jei kyla neaiškumų, ar asmuo yra darbuotojas, ar ne?

Nustatyti, ar asmuo yra darbuotojas, ar ne, paprastai galima remiantis galiojančių darbo teisės aktų nuostatomis ir nustatyta sutarčių teise. Programų, pavyzdžiui, „Au Pair“, naudojimas ar kiti susitariančių šalių susitarimai savaime nereiškia, kad darbo sutarties nėra. Jei asmuo atlieka darbą kitam asmeniui mainais į mokėjimą, tai reiškia, kad egzistuoja sutartiniai santykiai.

Jei kyla klausimas, ar asmuo yra darbuotojas, ar savarankiškai dirbantis asmuo, paaiškinimai pateikti Individualių asmenų įdarbinimo ar savarankiško darbo statuso nustatymo praktikos kodekse.

Jei moku darbuotojui 150 eurų per savaitę, kiek valandų jis gali dirbti?

Norint apskaičiuoti maksimalų valandų skaičių, kurį darbuotojas gali teisėtai dirbti pagal įstatyme nustatytą minimalųjį atlygį ir toliau laikytis Nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio įstatymo, bruto darbo užmokesčio ir atitinkama išmoka už maitinimą ir (arba) apgyvendinimą turėtų būti padalyta iš atitinkamo darbuotojui taikomo nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio. Darbo valandų apskaitos tvarkymas yra teisinė darbdavių pareiga.

Dirbant ilgiau nei nurodyta lentelėje, būtų pažeistas Nustatyto minimaliojo darbo užmokesčio įstatymas:

Amžius	Apgyvendinimas ir maitinimas nesuteikiami
18 m. ir jaunesnis (-ė)	20.4 val.
18 metų	17.85 val.
19 metų	15.87 val.
Nustatytas minimalusis darbo užmokesčio	14.28 val.

Šioje lentelėje nurodomos tik leistinos darbo valandos už atitinkamą minimalųjį atlygį; ja neribojamas darbdavių ir darbuotojų susitarimas dėl didesnio nei įstatyme nustatyto minimaliojo atlygio.

Norėčiau su kuo nors pasikalbėti apie savo atvejį, bet nenoriu, kad sužinotų mano darbdavys.

Darbo santykių komisijos inspektoriai konfidencialiai ir prireikus anonimiškai aptars visus sezoninių darbuotojų skundus. Bet kokie veiksmai, dėl kurių darbdavys sužinotų apie darbuotoją, būtų atliekami tik gavus darbuotojo sutikimą. Darbuotojai gali susisiekti su Darbo santykių komisija telefonu 0818 80 80 90 arba el. paštu inspection@workplacereactions.ie

Kita naudinga kontaktinė informacija:

Piliečių informacijos tarnyba, kurios biurai yra visoje šalyje, teikia informaciją apie viešąsias paslaugas ir teises, su ja galima susisiekti telefonu 0761 07 4000 (I–V nuo 9 iki 20 val.) arba internetu www.citizensinformation.ie/en/

Darbuotojų migrantų organizacijos, pavyzdžiui, Airijos migrantų teisių centras (01 889 7570 arba info@mrci.ie), kurios gali suteikti informacijos ir pagalbą.

„EURES Ireland“ (Europos užimtumo tarnybos padalinys) yra daugiau nei 1 000 EURES konsultantų vienijančio tinklo visoje Europoje dalis. EURES konsultantai teikia informacijos, konsultacijų ir įdarbinimo paslaugas tiek darbo ieškantiems asmenims, tiek darbdaviams, besidomintiems Europos darbo rinka. EURES konsultantai teikia konsultacijas prieš išvykstant, taip pat įdarbinimo paslaugas mobiliems darbuotojams, atvykstantiems į Airiją.

Prieš išvykdam į Airiją, pirmiausia turėtumėte pasidomėti darbo Airijoje galimybėmis ir gauti patarimų bei informacijos iš savo šalies [EURES konsultanto](#) ir vieno iš Airijoje esančių [EURES konsultantų](#).

ES ar EEE piliečiai gali nemokamai naudotis [Airijos įdarbinimo tarnybos paslaugomis](#) (atkreipkite dėmesį, kad norint gauti bet kurią „Intreo“ siūlomą paslaugą gali reikėti Airijos asmens viešojo administravimo (PPS) numerio).

Daugiau informacijos rasite adresu www.euresireland.ie

Kontaktiniai duomenys ir daugiau informacijos

Darbo santykių komisija

www.workplacerelations.ie

Tel. Nr. Airijoje 0818 80 80 90

Skambinant iš užsienio tel. Nr. +353 59 917 8990

Sveikatos ir saugos tarnyba www.hsa.ie

Tel. Nr. Airijoje 0818 289 389 (I–V nuo 9 iki 17 val.)

El. paštas wcu@hsa.ie

Skambinant iš užsienio tel. Nr. +353 1 614 7000

Ne darbo valandomis teikiama skubi pagalba. Sunkių sužalojimų ar mirties atveju, kreipiantis ne darbo (9 val.–12 val.30 min.) valandomis, galima skambinti tel. Nr. 0818 289 389 numeriu, kur skambinančius asmenis nukreips į policiją (Garda Síochána), o ši savo ruožtu praneš Sveikatos ir saugos tarnybos vyriausiajam inspektoriumi.

Paskutinį kartą informacija atnaujinta 2021 m. liepos mėn.

